

นิทานชาดก อันดับที่ ๓

พญานกแขกเต้า

A Jataka Tale

The Lord of the Parakeets

ผู้จัดพิมพ์

โครงการนิทานภาพชาดก

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท ๒๓ กรุงเทพฯ ๑๐๑๑๐

ที่ปรึกษา

หัตตชัยไวภิกขุ

ดร. ศีลา จายนียโยธิน

บรรณาธิการ

สมบูรณ์ สิงฆมานันท์

สุเทพ จิตรชื่น

ผู้ออกแบบ

ดร.สวิน จิตติเชษารักษ์

พิมพ์ครั้งที่ ๒ (แก้ไขปรับปรุง) พ.ศ. ๒๕๒๕

ISBN 974-7662-13-2

พิมพ์ครั้งที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๓๘

ISBN 974-7771-57-8

Published 1986 by Jataka Pictorial Tales Project.

Thai Section of International Board on Books for Young People.

Srinakharinwirot University, Bangkok 10110, Thailand.

Editorial Board:

Somboon Singkamanan

Maria Laosumthara

Patricia Crampton

Sutep Jitrchuen

Dattajeevo Bhikku

Jayasaro Bhikku

Designer: Trasvin Jittidecharaks

Copyright © Jataka Pictorial Tales, Project, 1986

All rights reserved

Printed in Bangkok, Thailand

ISBN 974-7662-07-8

Third Edition 1995

นิทานชาดก อันดับที่ ๓

พญานกแขกเต้า

สายสิงห์ ศิริบุตร เรียบเรียง
สุธีร์ ธนรัช ภาพประกอบ

A Jataka Tale

The Lord of the Parakeets —

Retold by Saisingh Siributr

Illustrated by Sutee Thanarach

Translated by J.B. Dhammavijaya

โครงการนิทานภาพชาดก

สงวนลิขสิทธิ์

Jataka Pictorial Tales Project

คำนำ

คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ตระหนักในความสำคัญของทรัพยากรบุคคล โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนของชาติที่จะเติบโตและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ควบคู่ไปกับการดำรงรักษาเอกลักษณ์ของความเป็นไทย การปลูกฝังจิตสำนึกเพื่อให้บุคคลมีความรู้และคุณธรรม จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องเริ่มดำเนินการตั้งแต่ในวัยเยาว์

คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ขอขอบพระคุณโครงการนิทานภาพชาดก มหาวิทยาลัยศรีนครินทร-วิโรฒ ประสานมิตร ที่ได้กรุณาอนุญาตให้นำนิทานชาดก เรื่อง กวางน้อย พญาวานรกับต้นอ้อ และพญานกแขกเต้า มาจัดพิมพ์เพื่อเผยแพร่คุณธรรมตามคำสั่งสอนของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้กว้างขวางยิ่งขึ้น หวังว่านิทานชาดกชุดนี้ จะอำนวยประโยชน์ในการปลูกฝังคุณธรรมแก่เด็กและเยาวชน ซึ่งจะเป็นอนาคตของชาติสืบต่อไป

คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ

กุมภาพันธ์ ๒๕๓๘

Preface

The National Identity Board is fully cognizant of the importance of human resources, especially children and youth, to national development and the maintenance of national identity for future generations. Therefore, the Board deems it a necessity to impart ethical concepts and moral values to them at this early stage in their lives.

The National Identity Board is indebted to Srinakharinwirot University for having permitted the publication of three Jataka tales: "The Young Deer", "The King of the Monkeys and the Reeds", and "The Lord of the Parakeets" from the Jataka Pictorial Tales Project of its Prasarnmit Campus. Through this publication, the National Identity Board hopes to share the Lord Buddha's teachings with a wider public and, at the same time, to ensure that Thai children and youth are imbued with the moral values that these lively tales prescribe.

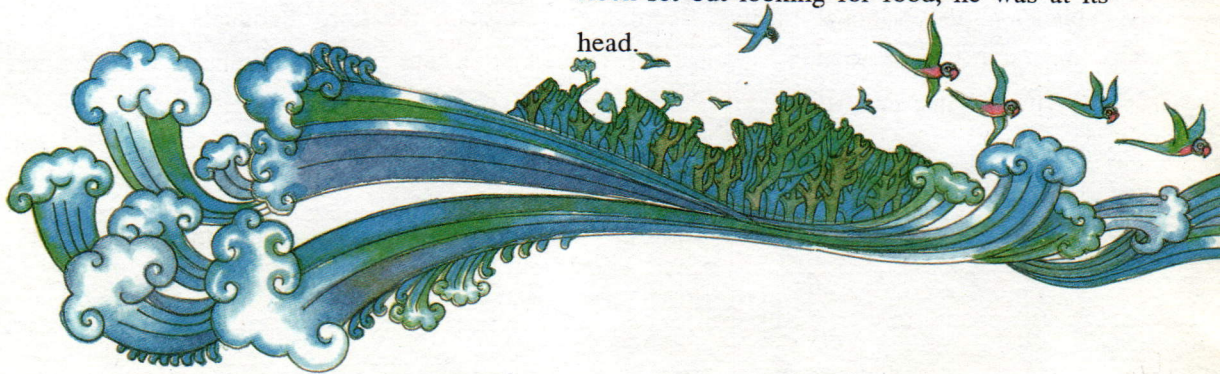
The National Identity Board

February 1995

26 านมาแล้ว มีพญานกแขกเต้าตัวหนึ่ง
ปกครองฝูงนกบรียวรอยู่ในป่าใหญ่ใกล้ชายฝั่งทะเล
ด้วยความผาสุก ถึงแม้พญานกแขกเต้าจะ
แก่เฒ่าแล้ว ควรจะได้พักผ่อน แต่ด้วยความสำนึก
ในหน้าที่ของหัวหน้าฝูง พญานกแขกเต้าจึงยังคง
บินนำหน้า พาฝูงบรียวรไปหากินอยู่ทุกวัน

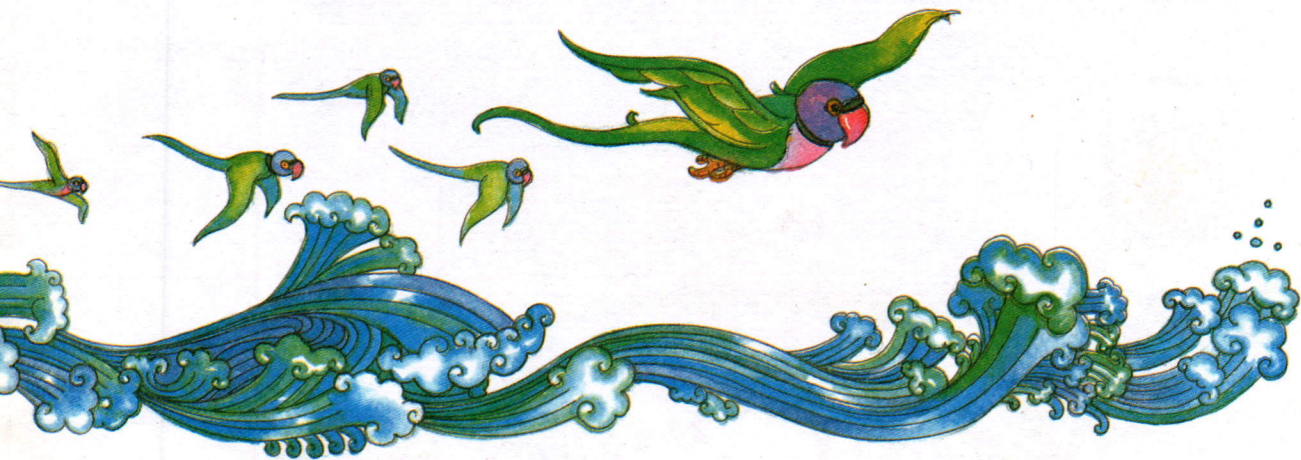
A long time ago, in a big forest by
the sea, there lived a certain lord
of the parakeets and his flock.

The lord was old and should really have
retired from his duties and rested, but he
always refused to do so. Every day when the
flock set out looking for food, he was at its
head.

พญานกแขกเต้าต้องบินเร็ว เพื่อพาฝูง
บริวารหาอาหารในที่ไกลๆและกลับคืนรังให้ทัน
ตะวันตกดิน ต้องออกแรงบินเกินกำลังวังชา

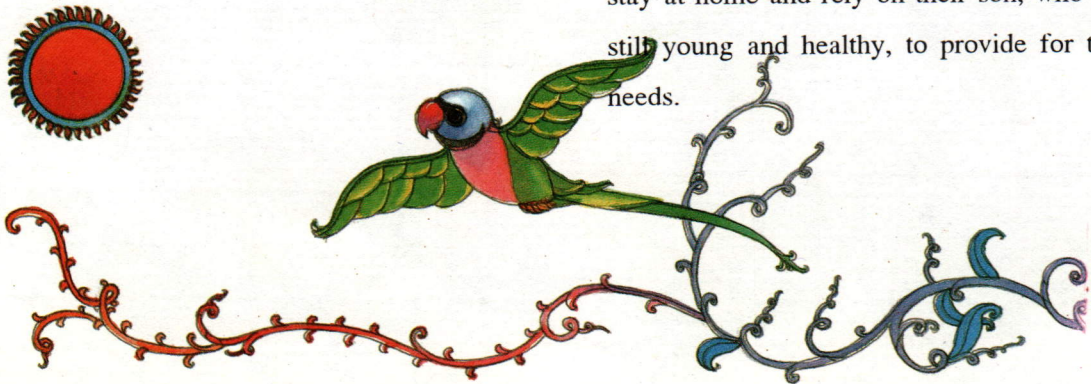
The lord of the parakeets had to fly swiftly
so that the flock could travel to faraway places
and still be back home before dark. The older
he grew the more exhausting it became.

นอกจากนี้ หูตาด้องปะทะกับสายลมแรง
และแสงแดดแผดกล้าเป็นประจำ ในที่สุด ทั้ง
พญานกและภรรยาที่ตาบอดสนิท ต้องสละ
ตำแหน่งหัวหน้าฝูง และอาศัยลูกซึ่งยังหนุ่มแน่น
หาอาหารเลี้ยงพอรประทังชีวิตไปวันหนึ่งๆ

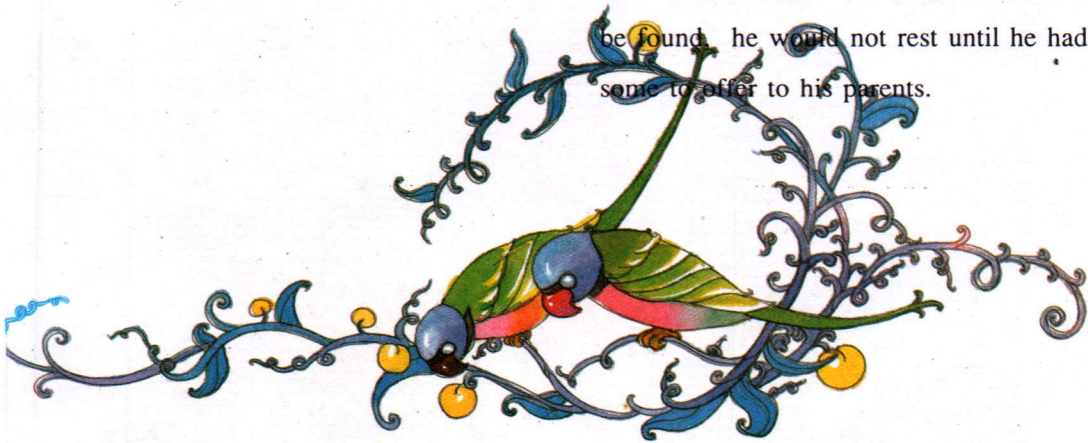
Every day his ears were buffeted by strong
winds and his eyes burned by glaring sunlight.
Eventually, both the lord and his wife became
utterly blind. Then at last the lord was left
with no choice but to give up his position as
head of flock. He and his wife were forced to
stay at home and rely on their son, who was
still young and healthy, to provide for their
needs.

ลูกพญานกมีความกตัญญูทุกเวลา ต่อพ่อแม่
พยายามเสาะหาอาหารมาเลี้ยงพ่อแม่ ไม่เคยเห็น
แก่ความเหนื่อยยาก เมื่อทราบว่าไม้ผลไม้อร่อยอยู่
ที่ใดก็ดันดันไปหามาฝากพ่อแม่

Their son appreciated the debt of gratitude
that children owe to parents and he tried hard
to repay his mother and father for all that they
had done for him. No matter how tired he felt,
if he knew where some delicious fruit could
be found, he would not rest until he had got
some to offer to his parents.

อยู่มาวันหนึ่ง ลูกพญานกออกหาอาหาร
ไปพบมะม่วงสีทอง ซึ่งมีรสหวานปานน้ำผึ้ง
ผลมะม่วงทั้งโตและหนักแต่ลูกพญานกก็อุตสาห
คาบมาฝากพ่อกับแม่จนได้

One day, while he was out looking for food, the old lord's son came across some golden mangoes which tasted as sweet as honey. Although they were big and heavy, he was determined to carry a couple of them back in his beak for his parents.

พอพญานก ได้ลิ้มรสมะม่วงคำเดียวก็ใจ
หายวาบ จำได้ดีว่าเป็นมะม่วงที่ขึ้นอยู่บนเกาะ
มหาก্ষอย่างแน่นอน มะม่วงนี้แม้จะอร่อยปานใด
พญานกก็ไม่กินไม่ลอง เพราะนี่ก็ถึงภัยที่อาจเกิดขึ้น
แก่ลูกรัก

As soon as the old lord had tasted a single
mouthful, his heart stopped. He knew those
mangoes well. They were the ones that grew
on "Great Danger Isle". Despite its delicious
taste, the old lord of the parakeets was unable
to eat his mango. He kept thinking of the peril
that threatened his beloved son.

ด้วยความห่วงลูก พญานกจึงห้ามลูกว่า
" ลูกรัก เจ้าอย่าไปกินมะม่วงนี้อีกเลยนะ "
พญานกกล่าวย้ำต่อไปว่า "เพื่อชีวิตของเจ้า ขอ
ให้ถือว่าครั้งนี้เป็นครั้งแรกและครั้งสุดท้ายที่กิน
มะม่วงนี้ อย่าไปกินอีกเป็นอันขาด มะม่วงชนิด
นี้หวานจัดและอร่อยมาก ดังนั้นเมื่อเริ่มกินแล้ว
มักจะเพลินจนอึดมากเกินไป หากกลับเจ้าจะง่วง
บินไม่ไหว และจะตกทะเลตาย"

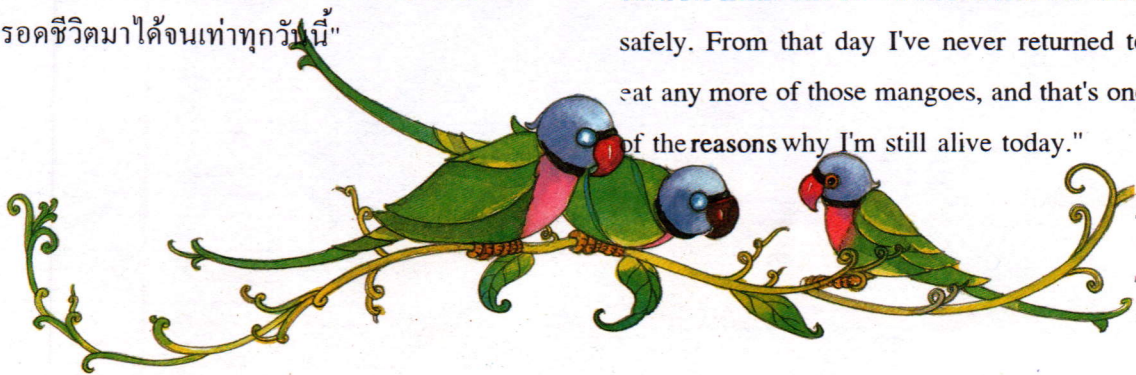
Anxiously, he said to him, "Dear son, don't
ever go and eat those mangoes again. For the
sake of your life," he repeated, "let this be the
first and last time that you ever eat them.
Whatever you do, you must never go back to
that island. Those mangoes are wonderfully
sweet and delicious and once you start eating
them you're liable to forget yourself and eat
too many. On the way home you'll feel sleepy,
your wings will feel heavy and droop. Then
you'll fall into the sea and drown."

แล้วพญานกก็เล่าความหลังของตนให้ลูกฟัง
"ตัวพ่อเอง เมื่อสมัยยังหนุ่มเคยไปกินมะม่วงที่
เกาะมหาภัยนี้มาก่อนครั้งหนึ่งแล้ว พ่อได้ชิมรส
ที่แสนอร่อย พ่อก็มองเห็นภัยที่อาจตามมา พ่อ
พยายามระมัดระวังไม่ปล่อยตัวให้กินจนอึดเกินไป
และเร่งเร้านำฝูงบริวารกลับรังอย่างปลอดภัย
หลังจากวันนั้นพ่อไม่เคยย้อนกลับไปกินอีก จึง
รอดชีวิตมาได้จนเท่าทุกวันนี้"

The old parakeet told his son of his own
experience. "When I was still young I once
went to eat the mangoes on Great Danger Isle.
As soon as I tasted their delicious flavour I
realized the dangers that lay in store. When I
had eaten enough, I urged the flock to turn
back for home and so we all reached our nests
safely. From that day I've never returned to
eat any more of those mangoes, and that's one
of the reasons why I'm still alive today."

พญานกเล่าต่อไปว่า " ส่วนนกแขกเต้า
ตัวอื่นๆ ที่เห็นแก่กิน คิดใจในรสมะม่วง พวกมัน
ย้อนกลับไปกินอีก จึงตกทะเลตายไปเสียมาก
เจ้าจงเชื่อพ่อเถิด ลูกรัก อย่าไปที่เกาะนั้นอีกเลย"

The old lord went on: "But those greedy
parakeets who had been captivated by the taste
of the mangoes returned to eat more and many
of them fell into the sea and drowned. Believe
your father, dear son , don't ever go to that
island again."

ถึงแม้ลูกพญานกเป็นลูกที่ดี มีความกตัญญู
กตเวที แต่มีนิสัยเห็นแก่กินและดื้อรั้น อวดดี
มีความประมาท เชื่อว่าตนจะต้องสามารถรักษา
ตัวเองให้ปลอดภัยได้ จึงไม่เชื่อฟังคำเตือน
ของพ่อ ยังย้อนกลับไปกินมะม่วงแสนอร่อยที่
เกาะมหาภัยอยู่เนืองๆ

Although the young parakeet was a good
son and appreciated his debt of gratitude, he
had a stubborn streak and loved fine food. He
was boastful and heedless, and quite sure that
he could look after himself.

So the young parakeet did not obey his
father's warning and often returned to Great
Danger Isle to eat the delicious mangoes.

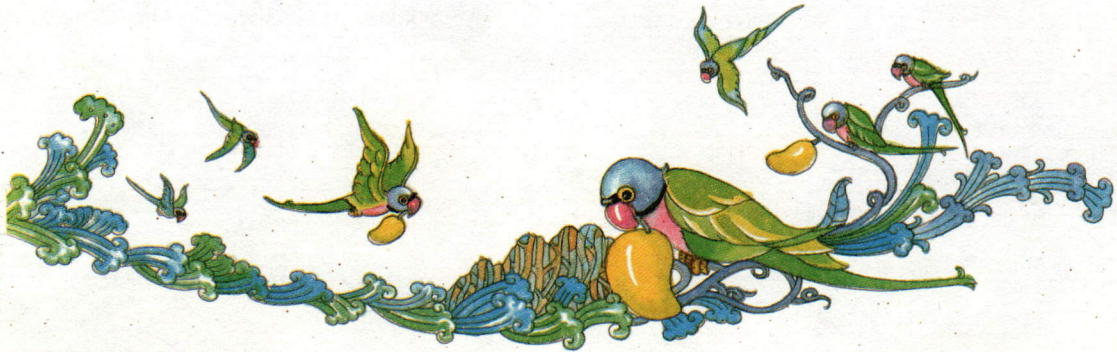

พญานกห่วงใยลูกมาก คอยตักเตือน
ห้ามปราม ช้าแล้วช้าอีก แต่ลูกพญานกก็ไม่
ยอมเชื่อฟัง กลับตอบพ่อทุกครั้งว่า

"พ่ออย่าเป็นห่วงลูกเลย ลูกดูแลรักษาตัวเอง
ได้"

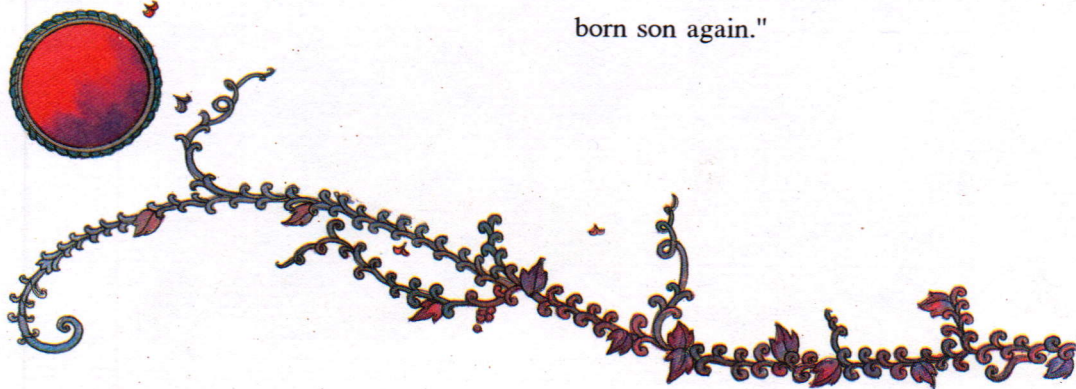
The old parakeet was gravely worried,
about his son but though he warned him time
and time again not to go to the island, he was
not obeyed. His son would always reply: "Don't
worry about me, father, I can look after my-
self."

ในที่สุด วันหนึ่งลูกพญานกออกไปหากิน
พ่อแม่รอคอยลูกอยู่ที่รัง รอแล้วรอเล่า แต่ลูก
ก็ไม่กลับมาอีกเลย

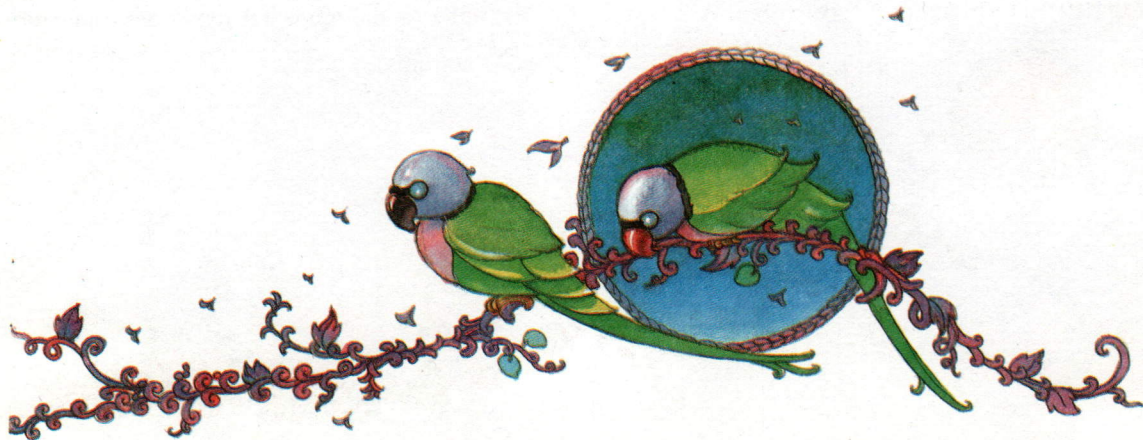
"เรากำลังจะไม่ได้เห็นลูกหัวค้อนของเราอีกแล้ว"
พญานกกล่าวแก่ภรรยาอย่างเศร้าสลดใจ

Finally one day the young parakeet went
out looking for food as usual, while his
parents waited at the nest. They waited and
waited but their son did not return. The old
lord of the parakeets turned sadly to his wife.
"It looks as though we'll never see our stub-
born son again."

เมื่อขาดลูกผู้คอยหาอาหารมาเลี้ยงดู พ่อนก
แม่นกผู้เฒ่าและพิการก็ต้องอดอาหาร และถึง
แก่ความตายในเวลาต่อมา

Now that their son was no longer
providing for them, the two old and sightless
birds began to go short of food. Before very
long, their frail lives had come to an end.

นิทานชาดกเป็นเรื่องเกี่ยวกับการบำเพ็ญบารมีของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสมัยที่ยังเป็นพระโพธิสัตว์อยู่ พระองค์ตรัสเล่านิทานชาดกแก่พุทธสาวกในวาระต่างๆ เพื่อต้องการเน้นให้เห็นว่าใครทำกรรมใดไว้ดีหรือชั่วก็ตาม ย่อมจักต้องเป็นผู้รับผลของกรรมนั้นตามครรลองของการเวียนว่ายตายเกิด จนกว่าจะได้บำเพ็ญความดี และทำจิตใจให้บริสุทธิ์ พ้นจากอวิชชาเข้าสู่พระนิพพาน

นิทานเรื่องนี้มีอยู่ในสุกขาตก ซึ่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสเล่า ณ พระเชตวันาราม เมืองสาวัตถี เพื่อแสดงถึงโทษของการว่ายาบสอนยากและการไม่รู้จักประมาณตนเรื่องการกิน เนื่องจากมีพระภิกษุรูปหนึ่งฉันอาหารมากจนถึงแก่มรณภาพ เมื่อทรงเล่าจบแล้วก็ตรัสว่า ลูกนกแขกเต้าในอดีตชาติมาเป็นพระภิกษุรูปนี้นกบริวารที่อยู่ใต้อาสาทมาเป็นพุทธบริษัท และพญานกแขกเต้ามาเป็นพระองค์เอง

Jataka Tales are stories of the Lord Buddha's many lives on this earth as a Bodhisatta, being destined for enlightenment, before he became Buddha the Enlightened One.

The Lord Buddha told these Jataka Tales to his followers at different times and different places, to illustrate his teachings that one must reap what one has sown, that everyone's life is determined by their own Karma or actions of body, speech and mind. The Wheel of Life must go on until one has attained true purity of heart, the freedom from all forms of lust, hatred and delusion that is called Nirvana.

